

Stirnea

SĂPTĂMÎNAL DE INFORMAȚII ȘI OPINII DEMOCRATICE • ARAD • ANUL IV 4 - 10 FEBR. 1994

UN DEMENT A SCĂPAT DIN BALAMUC!

Parșivul joc de interese care guvernează acum lumea (de fapt, care dintotdeauna dictează pe seama celor mai mici), a scos din nou din cutie o jucărie periculoasă. În urma întâmplărilor care au urmat destrămării mamutului sovietic, a apărut la scenă un nou ipochimen, care ar fi poate ridicol dacă nu ar avea în spate forța animalică a armelor atomice rusești. Vladimir Jirinovski, posibil clown pe scena politică ruscască, a fost scos din mîneacă de Tarul Boris, zice-se, pentru a înspăimînta Occidentul. Adică, dacă nu se acceptă șantajele lui Elțin, poate apare din urmă un Jirinovski, mult mai periculos. Și totul nu ar fi fost, poate, decît un prilej de bîrfă în paginile de scandal ale presei mondiale, dacă ridicolul personaj nu s-ar fi apucat, cu ocazia unor vizite în străinătate, să redeseneze harta lumii, după imaginația lui bolnăvicioasă. Sau, mai precis, după cum o indică interesele unei "anumite părți a Rusiei". Vladimir Jirinovski a căutat, pe unde a tot mers, să fie pe placul unei părți a gazdelor. Pentru aceea, a atacat tot ceea ce le-ar fi plăcut acestora să fie atacat, uzînd de imensa influență pe care i-o dă uriașul în spatele său: noul imperiu rusesc pe cale de a se naște. România nu a scăpat niciea din atenția dementului. După studiile erudite ale ultra-naționalistului rus, poporul român s-ar trage dintr-un fel de țigani-italieni, România fiind o țară artificial creată pe harta Europei. Nu numai că și-a tot susținut aberațiile, dar a și

propus destrămarea țării noastre și împărțirea ei între (variante) Ungaria sau Austria, Bulgaria și ceva de pe la rușnaci. Iți bine, la toate aceste atacuri ale descrieriatului rus, nu prea am auzit reacții ferme oficiale de la București. Partidele care se tot bat în piept cu cărămida românismului, au stat de această dată destul de cuminți. Mai cite un mic comunicat timid, în rest, aproape numai tăcere. Nebunul de la Moscova bîntuie lumea, dă declarații, este declarat *persona non-grata* prin unele părți, sau primit ca un adevărat croș de alții. Programul său continuă, în timp ce Elțin, în urmă, își vede discret de treabă. Poate, dacă nu vom lua aminte, lui Boris îi va mai reuși o mișcare magistrală, bineînțeles cu sprijinul unui Occident intoxicat, propunînd soluții, mult mai acceptabile decît ale lui Jirinovski, dar cu totul de neacceptat de noi. Să nu uităm, în Transnistria staționează Armata a XIV-a, care ușor ar putea trece prin foc și sabie nu numai Basarabia. Adică, este la cheremul toanelor lui Elțin. Să nu uităm de conflictul surd dintre Rusia și Ucraina, care la rîndul său deține pămînturi străvechi românești, care s-ar putea solda tot cu daune pentru români. Dacă nu reacționează ferm și hotărît acum, actualii guvernanti de la București s-ar putea face răspunzători de risipirea a ceea ce generații întregi de străbuni au construit. Jirinovski, clown pentru unii, dement pentru alții, își are rolul său în ceea ce se pregătește a fi noul expansionism rusesc. Să nu uităm!

SORIN TROCAN □

BĂTRÎNETE, HAINE GRELE!

LOTUL DE FOTBAL AL ROMÂNIEI LA MAJESTATEA SA, REGELE MIHAI

O veste deosebită ne-a parvenit, de curînd, din Elveția. Lotul național de fotbal al României, din care face parte și jucătorul arădean Adrian Ungur, aflat la un turneu de pregătire în Țara Cantoanelor, a fost primit de Majestatea Sa Regele Mihai! Fără a încerca să dăm vreo conotație politică sau de altă natură acestui gest, pentru că nici nu ar fi cazul, să subliniem doar inițiativa conducerii delegației române de a aduce în fața tinerilor fotbaliști români Istoria. Adevărata istorie română, nesulfisficată de decenii întregi de demagogii și îndoctrinare. Pentru că, în ciuda tuturor isteriilor oficiale, fără a te declara neapărat monarhist sau republican, Regele Mihai pentru români reprezintă Istoria.

Urmează, în continuarea turneului, alte jocuri, apoi chiar participarea la turneul final al CM din SUA. Tricolorii s-au îmbogățit sufletește cu o experiență de viață de neuitat. Au avut ocazia să stea în fața celui care, la vîrsta lor, a fost un mare sportiv, iar acum, ca și întotdeauna, oriunde s-ar afla, rămîne un simbol în existența acestui popor.

S.T. □

ÎN ACEST NUMĂR CITIȚI:

Un excepțional
gest de omenie -
pag.2

KGB-ul și
educația

români - pag.2

Oamenii de
valoare sînt
trecuți în
rezervă - pag.2

Democrație
originală,
inflație
originală, nivel
de trai original -
pag.8

Retrospectivă
Dej sau
festivalul
filmului socialist
la televiziune

Interviu cu dl.
ing. Victor
Surdu de la A la
Z

KGB-ul ȘI EDUCAȚIA PATRIOTICĂ LA ROMÂNII

Prima realizare a reformei învățământului din 1948 a fost scoaterea religiei din școală. Eu am apucat să fac timp de patru ani religie, și mi se pare că nu mi-a stricat deloc. Mă voi referi la aspectul informativ al problemei. La acele ore primisem niște cunoștințe elementare, care mi-au permis să înțeleg unele referințe cuprinse în anumite lucrări literare, dar mai ales în studiul muzicii. O bună perioadă, istoria muzicii se referă la creația religioasă, cea care a fost prioritar notată și comentată. Același lucru se petrece și cu creația plastică, pe o perioadă de peste 1.000 de ani.

În anii '60-cînd învățămîntul părea că progresează-nu aveam greutăți cu explicarea conținutului unor lucrări muzicale (motete, cantate și oratorii religioase, misse), căci mă adresam unor elevi care, pe o cale sau alta, avuseseră contact cu cunoștințele elementare de religie. Douăzeci de ani mai târziu

am întâmpinat mari greutăți în acest sens, căci aveam în față copii ruși de ceea ce numim educație religioasă.

Ar merita să ne oprim și la aspectul educației morale, religia neputînd fi suplinită de timpa educație politică făcută în organizațiile de șoimi, pionieri, UTC, unde copiii erau primiți cu toptanul, fără a contribui cu ceva la educarea lor- dimpotrivă, erau învățați să mintă. Pînă la urmă a trebuit să se fabrice "Codul eticii și echității socialiste", care nu a servit la nimic. Între altele n-am priceput niciodată rostul acțiunii "Tot înainte!", care venea să se suprapună peste alte activități planificate și obligatorii.

După ce în anii '50 comuniștii încercaseră să scoată și muzica din școală- și constatară că nu mai are cine să cînte pe *Stalin și poporul rus- libertate ne-au adus*, pe Dej și partidul său trădător- au revenit. Comparînd manualele de muzică din perioada interbelică- ce fuseseră apreciate elogios pe plan european- cu cele elaborate după 1948, acestea din urmă erau slabe, lipsite de o concepție unitară, lăsînd la o parte faptul că erau împănate cu cîtece străine, de la imnul URSS la Sulico. În liceu n-am avut nici un fel de manual. La facultate am învățat doar după notițe.

La sfîrșitul anilor '60 au început să apară manuale bune, cel puțin pentru liceu (Șerfezi de ex.), dar curînd muzica a fost scoasă din liceu. Programa de muzică s-a aglomerat treptat, încît la ora actuală copiii trebuie să învețe în clasa a V-a, ceea ce mai demult se pretindea în a VII-a, în cl. a VI-a, materie de a VIII-a, iar aceștia, materie ce mai înainte se predă în clasele IX-XI. Ne referim la școlile de cultură generală. Ultimele indicații ale programei prevăd ca în cl. a VI-a copiii să cînte în tonalități cu două alterații, ceea ce nici măcar formal nu poți planifica.

Acest fenomen s-a petrecut la mai toate materiile, și ne vom referi doar la matematică, unde mereu s-a adăugat ceva, dar nu s-a renunțat la altele. La această materie de bază se poate lucra în clasă cu 2-6 elevi (care reușesc să înă pasul), încă vreo 5-10 pricep cîte ceva, iar restul sînt pierduți. Această situație este generată de potopul de cunoștințe și deprinderi ce dau mereu năvală. Să nu uităm că e vorba de școala de cultură generală, unde pretențiile ar trebui să se ridice la mijlocul scalei; nici decum tot peste vîrfuri. La acestea să mai adăugăm și greutățile produse de existența unor manuale editate în ani diferiți- manualele gratuite trebuind să circule (cu mîzgăleli, murdărie, microbi, paraziți cu tot) timp de șase ani.

Imaginați-vă un moment (real) din timpul unei ore de muzică, să zicem: "Copii, cîntecul se află la pagina 29 în manualele noi, la 31 în manualele de anul trecut. Cei ce au manuale de V-VI, la pagina 106, iar în cele mai vechi, la 97." Să mai vorbim de cei ce nu au primit manualul nici în trimestrul al II-lea?

Acordarea gratuită a manualelor școlare a fost singura acțiune comunistă care m-a impresionat. Am zis: "Da, d-le, asta e o realizare formidabilă!" Totuși ea a generat lipsa de respect față de carte, și din cauza sărăciei emantate de comunism, degringolada schițată mai sus. Marile deficiențe ale învățămîntului- cele enunțate deja, și încă multe altele- au desigur niște cauze. Una dintre ele ar fi încadrarea în Ministerul Învățămîntului a unor oameni care aveau (și au) o calitate de bază: docilitatea, coloana vertebrală moale, chiar dacă pregătirea profesională și-au făcut-o la nea Ștefan Gheorghiu, cu echivalări în toate domeniile posibile.

În ultimii ani ai ceaușismului se ajunsese la tipărirea cărților- vorbim acum de altele decît cele școlare- în tiraje așa de mici, încît cititorii de rînd, între care cei avizați, nu reușeau să le vadă măcar. Aveau acces doar micii și marii nomenclaturişti, securişti, care, în multe cazuri, le țin în bibliotecă doar ca ornament.

(va urma)

H. HAUPTMANN □

CE SE MAI ÎNTÎMPLĂ CU DIPLOMAȚII NOSTRI

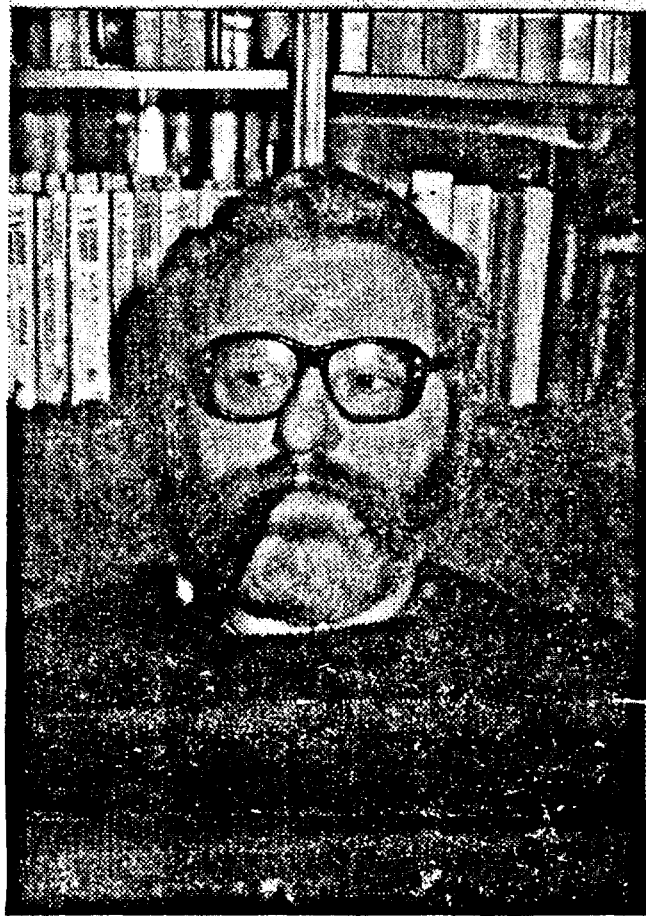
OAMENII DE VALOARE SÎNT TRECUȚI ÎN REZERVĂ

Domnul Gheorghe Schwartz este un scriitor a cărui falmă a trecut de mult de granițele orașului sau ale județului nostru. După împlinirile din decembrie '89, dînsul a fost chiar avansat, dacă se poate astfel recunoaște o valoare. Întîl a fost chemat la București și a primit tentanta ofertă de a pleca, ca atașat cultural la ambasada română din Ungaria. Dar, la Budapesta a ajuns altul, domnul Schwartz fiind trimis în Germania. Uniunea Scriitorilor împreună cu Ministerul Afacerilor Externe au hotărît ca experimental să folosească 6 scriitori, ca atașai culturali pe lângă diferite ambasade, și să se analizeze apoi rezultatele.

Ajuns în Germania, scriitorul arădean n-a stat cu mîinile-n_sîn. Tot ceea ce a întreprins, a făcut-o doar în folosul României. Numai că, se pare, acțiunile dînsului l-au deranjat pe alții, care-și trăiau "concediile" prin străinătăți. Așa că, au început "săpăturile". Oarecum întîmplător, copilul domnului Schwartz în timp ce se deplasa spre școală a fost accidentat. Deși a dispărut de la locul accidentului, camionagiul a fost găsit... nevinovat, deoarece, peste tot în lume regulile diplomației sînt aspre, personalul ambasadelor fiind apărut în primul rînd de către cel îndreptățit să-o facă, însă... nefiind implicați personal, aceștia au evitat-o. Dar, n-n-au făcut-o direct, ci pe ocolite. Domnul Gheorghe Schwartz, disperat s-a adresat printr-o scrisoare deschisă postului de radio "Europa liberă". Se pare că ar fi fost unicul diplomat care, în timpul mistunilor ar fi apelat la "Europa liberă". Supărată, puterea l-a pedepsit, aducîndu-l de urgență în țară, că, doar n-o să fie atașat cultural un individ care nu se supune. Ceea ce a fost deosebit de interesant, a fost debarcarea. Înaltie cu cîteva luni de a-l chema înapoi, în Germania MAE trimite încă un atașat cul-

tural, deși nu avea motive-o facă. După ce s-au citit la "Europa liberă" afirmațiile domnului Schwartz, dînsul s-a așteptat la represalii. Adus, chipurile provizoriu în România, a fost trimis la Inspectoratul local de cultură, de unde după puțin timp... a fost debarcat. În Germania, cunoscuții săi au protestat. Într-o revistă, cu "circuit închis", care se adresa

pentru cel ce, hotărît, susține că focul a avut cauze normale. Poate că, odată și-odată, adevărul va ieși la lumină. Abia atunci, vom vedea cu exactitate cum s-au derulat evenimentele și care au fost dedesubturile. Căci, aducîndu-l acasă pe atașaii culturali care au muncit pentru a arăta în exterior că românii nu sînt niște sălbatici sau țigani italieni, cum susține Jirnovski,

personalului ambasadelor a fost publicată o năvelă a scriitorului arădean, care, culmea, semăna ca două picături de apă cu soarta acestuia. Oamenii noștri, s-au făcut însă că "ploaie", bazîndu-se pe principiul că orice nouitate ține numai trei zile. Nu după multă vreme, domnul Schwartz îl la foc casa, bînuindu-se că n-ar fi doar o întîmplare...decît

șara nu a prea cîștigat nimic. Sau, cel mai comod este să îl acolo niște "specialiști" care stau și primesc bani frumoși doar...pe stat. Împlinirile din decembrie, cum le place unor emanați să le numească (în curînd vom vorbi de "poveștile de adormit copii" din decembrie), chiar n-au reușit să urnească nimic din loc?

D.B. □

Partidul Social Democrat Român, filiala Arad a întreprins ...

UN EXCEPTIONAL GEST DE OMENIE

Săptămîna trecută la sediul din Palatul Cenad s-a desfășurat un concurs "Cine știe cîștigă" - dotat cu importante premii. PSDR pe cheltuiala proprie a transpus tematica concursului pe benzi audio, a achiziționat bibliografia necesară. Deoarece concursul organizat în scop umanitar- cultural și adresat elevilor nevătători, a avut nevoie de texte Braille, organizația locală a PSDR a achiziționat o cantitate suficientă

Tema concursului:
1. Date istorice despre org. PSD din Arad.
2. Contribuția S.D. la organizarea și realizarea Marii Uniri.
3. Ioan Fluieraș, viață și activitate.
Juriul concursului a fost compus din domnii: Traian Moca -

examinator, Dimitrie Gh. Adb. Cercel, I. Opreșan, Ovidiu Olaru. Premiile acordate din fondurile PSDR-ului Arad, în valoare de cca. 100.000 lei au constat din obiecte utile procesului de învățămînt și în folosul personal al tinerilor concurenți. Prin entuziasmul cu care au participat, prin strădaniile de a se pregăti și răspunde cu toate amănuntele, îi considerăm cîștigători pe toți participanții. Acțiunea încununată cu succes a contribuit la integrarea în societate a handicapaților, la crearea unui sentiment de utilitate și responsabilitate, la atenuarea diferenței față de ceilalți tineri. Concursul a contribuit la sfărîmarea barierei de izolare spirituală. În încheierea concursului elevii

Centrului Școlar nr. 11 au oferit un interesant moment cultural "Omăgiu marelui Eminescu". Momentul generator de veritabile emoții artistice, a subliniat meritele celor ce se ocupă de educarea copiilor în spiritul cunoașterii și respectului valorilor noastre naționale.

Eforturile întreprinse de către organizatori, pentru reușita manifestației, au dăfost pe deplin răsplătite, mulțumirile au venit din zîmbetele și bucuria cu care au știut să mulțumească toți participanții. Pentru cîteva momente, în sediul PSDR a intrat Primăvara unor vieți foarte tinere și pline de speranțe. Pentru tot și pentru toate a mulțumit dl. deputat av. Emil Putin.. amfitrion primitor și organizator

PARLAMENTARIII ARĂDENI AU FOST ADUSI LA PREFECTURĂ DIRECT DE LA AEROPORT

ÎN FAȚA ADMINISTRAȚIEI PUBLICE LOCALE, A PARTIDELOR POLITICE ȘI A PRESEI ȘI-AU PREZENTAT ACTIVITATEA

Din când, din când aleșii noștri au fost "trași" de urechi de către asistență

Lăudabilă această inițiativă a prefectului Avram Crăciun de a aduce parlamentarii arădeni în fața administrației publice locale, a partidelor politice și a presei, fără a face discriminare la receptarea informațiilor. Păcat însă că din 10, au ajuns doar 6, restul fiind "invoiați", oarecum "motivati". Să sperăm că, chiar dacă nu-si găsesc timp prea mult pentru alegătorii care i-au votat, sau vin mai rar prin oraș, măcar acolo "sus" își aduc aminte că, totuși reprezintă interesele arădenilor și-ar fi cazul să se "lupte" puțin pentru ele, căci, atunci când va veni "scadentul" să aibă ce arăta.

Astfel, discuțiile n-au fost chiar furtunoase, așa cum se arătau ele. Domnul Dan Ivan, președintele Consiliului județean, le-a cerut aleșilor noștri să fie puțin mai bălăioși, căci, în caz contrar, "lăi" trebuie să mergem cu geamantanul la București, plin cu țulcă și vin. "Apoi, s-a dat un caz concret: punctul de frontieră Turnu. Dacă se ocupa Aradul, azi poate ar fi funcționat, dar căzând în scama Bucureștiului, "acesta s-a înhamat și n-a făcut nimic". În timp ce partea maghiară și-a terminat clădirea și drumurile de acces, românii, spre durerea noastră, n-au făcut nimic. Doar pe hîrtie, punctul vamal Turnu-Bătania funcționează minunat, căci în realitate...

Problema spinosă a autostrăzii s-a jins, destul de dur: "se trage ca ea să treacă pe la Arad, dar se trage să treacă și pe la Timișoara, depinde cine-l mai tare". Vom trăi... și vom vedea, cine câștigă, deși tare am vrea ca

autostrăzii. Apoi, podul de peste Crișul-alb, de la Ineu a fost un subiect viu disputat, căci, s-ar putea ca "podul de peste Siret să fie mai important ca cel de peste Crișul-alb". Asistența a fost plăcut impresionată de parlamentarii din Ineu, care solicită atât o sală de sport pentru Ineu, un spital și podul de care s-a discutat. Viceprimarul, Sorin Cristian Ilea a supus dezbaterii podul Traian, a cărui situație o cunoaștem cu toții: în orice moment poate cădea. Parlamentarii arădeni au notat problema, promișind că vor face totul pentru rezolvarea situației.

Punctul cel mai fierbinte al serii, l-a constituit intervenția revoluționarilor, care, pe lângă faptul că nu au un sediu, n-au nici satisfacția unui monument și nici Aradul, care a fost al doilea oraș care s-a ridicat după Timișoara, n-a primit titlul de oraș martir, în timp ce Brăila l-a primit. Desigur că este vina și a parlamentarilor arădeni, care atunci când au văzut că alte orașe, precum Brăila au primit acest titlu și Aradul nu, să depună documentația necesară și să se zbată puțin, căci orașul nostru a dat jertfă niște oameni, pentru ca dinșii să ajungă în fotoliile de la București.

După aproape 3 ore de discuții, asistența a plecat mulțumită pe la casele ei, însă, supărați că bugetul va fi la fel de mic ca și în anul care-a trecut. Vorba domnului deputat PSDR Emil Putin, "Dacă primim fonduri pentru podul CFR, 'ta' te bună, pentru celelalte investiții".

DATORITĂ ÎNTÎRZIERII SAU REFUZURILOR DE PLATĂ

ARTERM ARE PESTE 1,3 MILIARDE LEI DATORII LA RENEL

În cadrul conferinței de presă de joi dimineața de la Consiliul Județean Arad, am aflat o veste îngrijorătoare pentru populație. Datorită întârzierii sau refuzurilor de plată, ARTERM are o datorie de peste 1,3 miliarde lei față de RENEL. Datorită acestui fapt, RENEL-ula acționat în judecată ARTERM-ul, pentru recuperarea banilor. Peste 80 % din acești bani se datoresc populației.

Ce înseamnă acest lucru? În urma campaniei ireponsabile a unor lideri ULAlA, multe asociații de locatari au ajuns la concluzia că pot beneficia de căldură și apă caldă fără să plătească. Mai mult, alte asociații care au plătit totul la timp, au decis, văzînd că altora le

merge, să renunțe la plata integrală a obligațiilor financiare. Și treaba a părut că merge, în dauna celor care și-au achitat toate facturile la timp. Ei bine, cercul este pe cale să se închidă, iar perdantii vom fi tot noi, consumatorii. Pentru că ARTERM-ul are două posibilități: să întrerupă furnizarea agentului termic tuturor abonaților, pentru că dacă nu vor fi bani, RENEL-ul va întrerupe la rîndul său furnizarea acestui agent termic. Sau, să solicite un împrumut la bancă, pentru acoperirea debitului, cu toate consecințele ce decurg de aici: mărirea prețului gigacaloriei și majorarea, implicit, a

cheltuielilor, măsuri care vor afecta tot pe cei care plătesc. Adică, oricum, tot populația va avea de suferit.

Merită subliniat faptul că, în timp ce ULAlA îndemna la neplata acelor "garanții" sau plăți anticipate, ca fiind nelegale, blocul al cărui administrator este chiar președintele Uniunii a plătit totul la zi, pentru a nu risca vreo debranșare. La fel cum, în vară, aceeași asociație de locatari a semnat contractul de furnizare a agentului termic, pe cînd ULAlA îndemna pe alții să nu semneze. Teme de reflecție, pentru cine dorește acest lucru...

S.T. □

S.C. GETON CRUX S.R.L. COMERȚ GENERAL

Str. Lucian Blaga nr. 2-4, tel./fax 0966/17643

Vă oferă din producție internă și import prin

Magazinul Universal

ARADUL

INCĂLĂMINTE,
CONFECȚII FEMEI,
BĂRBAȚI, COPII
JUCĂRII
PAPETĂRIE

ELECTROCASNICE
MOULINEX
ZASS
BOSCH

COMPUTERE
CONSUMABILE
RADIOCASSETOFOANE
VIDEOCASSETOFOANE
TV COLOR

VINDE UN VAST
SORTIMENT DE:
STOFE
ȘI TESĂTURI

COVOARE ȘI MOCHETE
MERCERIE ȘI MAROCHINĂRIE

MITING - REVOLTĂ

Al proprietarilor particulari agricoli din județul Arad, contra neaplicării corecte a reformei agrare.

În ziua de 31 ianuarie 1994 Sindicatul agricol PROPACT a organizat un miting în Piața Revoluției din Arad, pentru a arăta Prefecturii județului nemulțumirile lor cu privire la aplicare legii agrare. Au participat peste 300 de delegați ai țaranilor din localitățile Nădăș, Fırteaz, Păuliș, Zărand, Tırnova, Covășinț, Sıntana, Albești, Grănicieri și alte localități. Delegații țăranilor purtau pancarte pe care scria: "Cerem urgent titlurile de proprietate", "Ce face Direcția agricolă pentru țărani?!", "Epoca Iliescu, o nouă colectivizare", "Ce mai spune prefectul de legea agrară?", ș.a.

Mitingul s-a desfășurat organizat și a fost deschis de domnul Chirilă, președintele sindicatului Propact, asociația proprietarilor particulari din agricultură. În cuvântul său arată neregulile și nemulțumirile în ceea ce privește modalitatea aplicării legii agrare, se critică organele de conducere care încetinesc ritmul de desfășurare a reformei, abuzurile care se fac din partea unor primari, etc. Totodată, domnia sa citește în fața delegaților aplicare corectă a reformei, a împărțirii pământului, a prețurilor la produsele agricole, la asigurarea semințelor selecționate. De asemenea se manifestă nemulțumirea creată prin discrepanța dintre prețurile de cumpărare decâtre stat a produselor agricole și cele cu care statul le

vinde țăranilor. Spre exemplificare notăm faptul că grâul a fost cumpărat de către stat cu 100-140 lei/kg, în timp ce statul vinde la agricultori semințe selecționate cu prețul de la 1500-2700 lei/kg. Trebuie să înțeleagă conducătorii județului și statului că oricâtă muncă ar investi în distribuția semințelor, prețul este supărător de distant.

În cuvântul său, doamna secretară a sindicatului PROPACT a insistat mult asupra corelării prețurilor din agricultură și se cere, în numele tuturor țăranilor, să fie scutiți de impozit pe timp de 5 ani.

Considerăm o mare nedreptate ca să plătești impozit pe un pământ pe care nu s-a dat act de posesie și mai ales nici titlu de proprietate. Delegatul din comuna Grănicieri ne relatează cum nu s-a dat fiecăruia pământ pe fașa care a avut-o, primarul împarte pământul pe două zone: zona de lângă localitate - pentru oamenii din sat, zona de margine - pentru proprietarii ce nu mai locuiesc în sat.

Președintele sindicatului din Sıntana, domnul Ioan Budiu, după ce arată nedreptatea prețurilor cerealelor, subliniază faptul că sectorul particular aprovizionează lapte în procent de 80% și că restituirea pământului este o problemă reparatorie de ordin moral. Domnul inginer Stoiian, reprezentant al sindicatului Propact Păuliș, cere ca asociațiile țăranilor să nu fie forțate, să fie făcute în mod liber, să se țină seama că sindicatul nu face politică.

Dar cere respectarea legii agrare și din acest motiv contravine cu măsurile necorepunzătoare luate de către cei din conducere. Nu vrem să fim acționari, a zis dînsul, noi vrem să fim proprietari.

Să se restituie vile avute de oameni. Comuna Almaș și Ghioroc au dat dreptate respectării fondului funciar. Se cere revizia Hotărîrii nr. 100 a prefecturii județului Arad.

Balint Petru din Albești arată situația grea în care sînt obligați să efectueze lucrările agricole. Așa de exemplu: pentru arat, semănat, întreținut cultura, etc. pe o suprafață de 1 ha pământ se plătește 350.000 lei, aproximativ pentru toate lucrările. Este posibil așa ceva? Cum vom mai mîncă, se duce agricultura la dezastru. Satul Cherelua a fost de patru ori la prefect și nu s-au luat măsuri.

Primarul comunei Tırnova, Florin Farcășiu, arată și el unele greutăți, deși 90% din locuitorii comunei au

primit pământ. Cere solidaritate din partea tuturor cetățenilor și termină cu lozincă: "Țăranii, uniți - vă!".

A mai luat cuvîntul Emilia Seculi, o bătrînică din Fırteaz, care a rămas

cînd a semănat floarea-soarelui pe 8 ha și din nou a fost arat și semănat cu porumb. Cere să i se facă dreptate de către Prefectură.

Au mai luat cuvîntul și alții

orfană de tată la vîrsta de 5 ani, tatăl său murind în primul război mondial. A cerut pământul cu care tatăl său a fost împroprietar, dar are neazurici "puterea 2. Se opune domnul primar din Șag, Ianchici Nicolae și președintele asociației agricole Dina Susan. În toamnă a semănat grîul și orz, acesta răsărise, dar a venit asociația peste ei, a arat grîul și semănat și l-a însemîntat cu porumb. Aceșlași lucru se întîmplase și în primăvara lui 1993

agricultori, toți susținînd aceleași probleme. Prefectura să facă dreptate.

S-au strigat în permanență lozinci antiprezidențiale și antigubernamentale ca: "Jos Iliescu", "Jos Ciurma roșie", "Jos cu comuniștii".

Mitingul s-a încheiat în ordine.

IULIU PĂRVULESCU □

Cu dl. ing. Victor Surdu de la A la Z

DACĂ SOARELE AR RĂSĂRI DE LA ARAD, REFORMELE POLITICE, ECONOMICE, SOCIALE AR FI MULT MAI DEPARTE

DUPĂ 4 ANI DIN DECEMBRIE '89

Participînd la masa rotundă organizată de Biroul Executiv PDAR - Arad cuprilejul aniversării a 4 ani de existență.

Domnul Surdu a avut amabilitatea să-mi acorde, în exclusivitate, pentru ziarul Ș tirea un interviu.

-Este grea munca de șef de partid?

- Munca de șef de partid pentru mine este o plăcere. Nu sînt remunerat pentru aceasta. Între timp sînt profesor asociat la Universitatea Ecologică, unde avem 300 de studenți ce-i pregătim pentru agricultură, treabă ce nu-i rea deloc.

- Acum cînd tîndem spre privatizare, vom nmal avea căutare inginerii agronomi și tehnicienii?

- Învățămîntul de stat și privat pregătind meseriași adevărați este în TOP, și are perspectivă. Este și va fi util. Munca de cadru didactic este ca un fel de înscrierea la doctorat. Te obligă să citești.

-Ce hobby?

normal, sănătos la cap, la trup și la suflet, politica ar trebui să-i fie un hobby.

-Ce muzică și ce compozitor?

- Îmi plac compozitorii clasici și moderni care au lansat "șlagărele tururilor timpurilor". Îmi place muzica simfonică, apoi tangoul și în fine rock-ul, ce a fost din totdeauna o pasiune a mea.

-Cîntați la vreun instrument?

-Cel mai bine la pian pe care l-am învățat de la tata. Cînt la acordeon și la orice instrument cu ciupe. Din joacă cînt și la chitară. Tatăl meu ne sfătuia să învățăm să cîntăm, deoarece cînd ne este foarte bine, cîntînd la instrument și din gură, se consumă "nebulia din om" și te readuce la normal. La fel la necazuri, cîntînd se consumă amărăciunea.

-Ce admirați și vă place mai mult la o femeie?

- Prima reacție este aspectul fizic. Apoi cred că sînt de apreciat două însușiri, prima poate deveni un foarte bun prieten, apoi în al doilea rînd perpetuarea speciei umane. După mintea mea, de femeie depinde calitatea celor ce urmează.

-Dacă vă întrebă că vă respectați promisiunile, imi veți spune că da. Totuși excepții sînt?

- Omul este înzestrat de la natură cu multă dorință, dar trebuie înzestrat și cu multă "putință". Trebuie realizată o coeziune între dorința de a face ceva și puterea de a face acel ceva. Puterea de a face reprezintă spatele. Dacă vă referiți la promisiuni electorale, îndeplinirea lor depinde de spatele politic pe care-l avem. Avem patru ani de existență, vîrsta medie în partid este de aproximativ 40 de ani, deci putem spera că va străluci soarele și pe ulița noastră, și ne vom respecta promisiunile.

- Ce detestați cel mai mult la adversarii politici?

-Limbajul.

- Idem la prieten?

-Lingușeala.

-Vă supără criticile ce se referă la activitatea dvs. de "înainte"?

- Nu. Absolut de loc.

-Au fost multe insuccese după '89, mă refer la PDAR?

- Au fost destule.

- Insuccesele partidului vi le

atribuți?

- Și da ... și nu. În general ca partid sîntem un club, dovadă că după eșecul din 27 septembrie nu ne-am dispersat, Din contră ne-am fortificat.

-Vă avantajează alianța cu PUNR-ul? Acum el au întreprins tratative pentru intrarea în guvern.

- Ne avantajează, noi nu i-am considerat ca pe un cal troian. PUNR este un partid cu moralitate sănătoasă, doar că au unele persoane ce fac declarații belicoase.

-Acum ceva despre viața de familie.

- Duc o viață de familie normală. Am două fete, studente amîndouă, una la medicină, alta la ASE. Numi fac probleme. De ele s-a ocupat mai mult mama. Eu le asigur cele necesare, din cînd în stau de vorbă cu ele. Le însoțesc la spectacole și la concerte.

-L-ați apucat la Iași pe marele Miluță Gheorghiu?

- L-am apucat și-l port în suflet. Chirița lui a-a avut pînă acuma egal. NU se poate concepe Iașii

fără Miluță, și Miluță fără Iași.

- Dacă ați fi acum peste hotare, care ar fi prioritățile să vă cheletuți valuta economisită?

- În primul rînd epnact-discurii și casete. Îlascult pe Presly, Nana Mousskuri, Nat King Kol, Pol Enka, și în general pe toți "melodioșii".

- Cînd ați terminat facultatea?

- În 1970.

- Vă mulțumesc și vă asigur că dialogul ce l-am purtat a constituit o reală surpriză plăcută. Cititorii vor vedea și altceva decît un autoritar șef de partid.

- Mai trebuie să adaug că eu am participat la Revoluție printre altele, pentru a înlocui "indicațiile" cu competență. Să înlocuiesc o adunătură gregară cu valoarea individului. Să înlocuiesc modestia de tip slav, cînd omul nu înseamnă nimic, cu modestia vestică cînd omul are de spus cîte ceva, cînd poate face dovada valorii lui.

Doresc în încheiere ziarului dvs. Știrea viață lungă și cititorilor sănătate și multă satisfacție în viitor.

BUDA BUJOR □

RETROSPECTIVĂ DEJ SAU FESTIVALUL FILMULUI SOCIALIST LA TELEVIZIUNE

Fericite zile pentru TVR (fostă liberă?), când se aniversează evenimente istorice de rezonanță: 24 ianuarie, 1 Decembrie etc. La asemenea ocazii, infatigabilii ei arhivari scotocești cu osârdie prin frigorișerile de la Buftea, în căutare de conserve cinematografice râncezite, pe care le oferă cu generozitate consumatorilor de filme datate pe când se aflau în curs de celebritate (o celebritate susținută, bineînțeles, cu cărja propagandei de partid). Firește, e un abuz să speculezi buna-credință a telespectatorului, vârându-i pe gât, contra abonament, pelicule situate în proximitatea rebutului, ce n-au promovat la timp examenul de exigență al unui public relativ instruit și cu atât mai puțin pe cel al specialiștilor. Cum nu avem, însă, destui bani (adică valută occidentală) pentru a cumpăra filme străine bune și cum scopul scuză mijloacele, mai-marii Televiziunii - și nu numai aceștia - își fac socoteala că, în definitiv, nu-i strică românului, atât de simțitor la problematica națională, să-și mai vadă din când în când, "pe viu", strămoșii opintindu-se la căruța istoriei, făcând revoluții și războaie. În felul acesta, se continuă neabătut și acțiunea de culturalizare a bietelor mase. Nici "Balanta", nici "Patul conjugal" și nici alte filme realmente valoroase realizate de cinești români de talent, în ultimii ani, nu sunt proiectate pe micul ecran, la aceste zile mari. Filme licențioase, în care eroii au tepeul să se sărute sau să vorbească urât în văzul (tele)spectatorului, fără măcar a-și ține câte o predică moralizatoare! Așa ceva nu se potrivește în catehismul puritan al prolecultismului. Noi vrem artă pudică, după rețetă, folclorizată, noi nu dorim să văslim în ape cinematografice liciturbate. Așa că busola culturală, bine orientată (de putere), a Televiziunii își face datoria. Și, dacă e mare (pardon!, grandioasă) adunare populară la Focșani (pe Milcov), unde, con-

form tradiției, cuvântează întâiul hârbat al țării și unde, la chemarea patetic-vibrantă a Rodică Beclău, ar fi urmat să se strângă toată suflarea românească, într-un veritabil hagealac național, de ce să nu ruleze și la televizor o peliculă sublimă ca aceea dată pe post în serile de 24 și 25 ianuarie? Ei bine, "Tudor" - căci acesta e filmul cu pricina - este una din numeroasele pseudoepopei cinematografice cu care s-a procopsit, în anii socialismului, filmografia românească. O producție de minimă rezistență (ne)realizată în anul, de tristă aducere-aminte, 1962, când, cu cătușe și bice, cu puști și mitraliere, ba chiar cu tunul, s-a reușit încheierea colectivizării (ulterior, cooperativizării) agriculturii, iar socialismul, cum îi plăcea împușcatului să se laude, "a învins definitiv la orașe și sate". Cu toată distribuția sonoră, la data aceea, incluzându-l, între alții, pe neuitatul George Vrăca (nu se știe unde a fost atunci Ștegiu Nicolaescu), filmul, construit cu intransigență revoluționară, plătește un greu tribut ideologiei. Personajele se împart necruțător, tranșant în două categorii: patrioți (oameni de bine) și trădători. Tudor și comitoniștii săi (la fel ca și alți eroi ai neamului deveniți, grație partidului, eroi de film) rostesc triade patriotice mobilizatoare de care să se teamă tot vrăjmașul; căpitanul Oarcă, dedat cu libajunile bachice, uită să mai "lupte pentru dreptate" și e muștrat cu asprime de Tudor; spânzurat, apoi, iertat, vrea să se omoare, și nimeni nu-i sare în ajutor. Un pitoresc folcloric dus până la saturație (toată lumea poartă straie populare, mai puțin boierii, oștenii în luptă par niște călușari), o mediocritate gălăgioasă în gestică, atitudine, limbaj apăsă greu, făcând obositoare receptarea. Și, pe deasupra tuturor inadvertențelor și a stângăciilor de tot felul, - colac peste pupăză - apare și (Vasi)Lica, fiica întâiului nostru dictator postbelic, ce musai a fost să fie

actriță și încă de cinema. Nu-i știm numele din film - ne ajunge cel real! - joacă rolul unei iubite a lui Tudor și vine în tabără să-l critice, pasă-mi-te pentru niscăiva greșeli ideologice. Imenșii ei ochi, nu de junincă, ci de vacă sadea - iertat fie-ne cuvântul - ar vrea să lumineze - cu ce? - o fizionomie cătuși de puțin cercetată de inteligență, dar care ne-o amintește în chipul cel mai frapant pe a tatălui său, tiranul cu fălcile strânse și privire înghețată ce trăda numai duritate și o nesfârșită ură. Cât privește (anti)jocul actriței care (n-)a fost Lica Gheorghiu, să fim serioși. O școlăriță refuzată completamente de har, la o repetiție lălăie pe scena unui cămin cultural. Oricum, apariția ei este emblematică pentru arta cinematografică din vremea satrapiei dejiste, ca și pentru practicile utilizate în promovarea (non)valorilor. Desigur că acest festival a fost menit să continue totul, se pare, îi este favorabil - și de aceea socotim că nu e lipsit de noimă să-i întrebăm pe organizatori: "Pe când "Lupeni '29" (tot cu Lica)?"

PETRU M. ARDELEAN □

P.S. În aceeași seară de 25 ianuarie, în cadrul emisiunii "Ce-i de făcut?" care a premers rulării seriei a II-a a filmului "Tudor", am văzut țărani din Argeș plângând literalmente, în vreme ce-și povesteau odiseea pământului lor furat și încă nerestituit în întregime. Maltratați de organele de represieune ale statului de drept (care se tot lamentează că n-au destule mijloace în dotare), pentru singura vină de a-și ficerut și apărut drepturile uzurpate, acești veterani ai suferinței ne-au amintit spontan de pandurii și țăranii lui Tudor, ridicăți pentru dreptate. Pe atunci, ea - dreptatea - se afla la boieri. Azi, în epoca urmașilor lui Dej, e la miliție. Toate se leagă, după cum vedem, la Televiziune.

TRANSILVANIA, INIMĂ A ROMÂNIEI

1262-1264. Prima imigrație de populație turcă în Dobrogea, adusă de împăratul bizantin Mihail al VIII-lea pentru apărarea intereselor imperiului. (10-12 mii de turci selgiucizi).
1263-1264. Foamete în Boemia, Austria, Ungaria, Silezia.
1264, iul. 16. Prima mențiune documentară a orașului Bistrița.
1265. Prima mențiune documentară a Hunedoarei.
1266, mart. 23. După lupte îndelungate, Bela al IV-lea, regele Ungariei, recunoaște fiului său Ștefan importante privilegii și stăpânirea asupra teritoriului la est de Tisa, inclusiv Transilvania (întărit la 22 iunie 1266 de papa Clement al IV-lea).
1267, iun. 3. Prima mențiune documentară a Mediașului.
1269. Prima mențiune documentară a Devei.
1271. Prima mențiune documentară a Brașovului.
1271-1273. Foamete în unele regiuni ale Germaniei.
1272-1273. Conflictul dintre coroana ungară și voievodul

în Țara hațegului, iar Bărbat a fost luat prizonier. Succesiunea lui Bărbat - după ce recunoaște suzeranitatea ungară - demonstrează caracterul dinastic, și consolidarea instituției voievodale.
1278. Cetatea Șoimoșului - cu o poziție strategică excelentă - vechi centru al unor cnezate și voievodale din zonă, este dăruită banului Paul. Din 1335 va funcționa ca cetate regală, sub căpitania lui Șinka.
1279. Țăranii din jurul Lipovei au refuzat să plătească dijma. Apoi, actele vorbesc de mișcări haiducești în jurul Deznei.
1280. Primă mențiune documentară a Sighișoarei. Zidirea bisericii ortodoxe din Strei (Hunedoara), originală preluare locală a formelor arhitectonice de stil gotic târziu.
1280-1282. Mare foamete în Boemia, Moravia, Polonia.
1284 - 1293 (cu întreruperi). Voievodul lui Roland Borșa în Transilvania. El urmărește instruirea unui stat autonom față

acestuia de a plăti tribut regelui ungar, și ocuparea unor teritorii, asupra cărora Ladislau al IV-lea (1272-1290) avea pretenții de suzeranitate.
1276, nov. 21-1277, mai 6. Un război între valahi și ruteni, menționat de "Gesta imperatorum et pontificum" a cronicarului Thomas Tuscanus.
1277 sau 1279 (vara sau toamna). Conflictul militar dintre Litovoi și regele Ungariei. Oastea ungară, condusă de magistrul Gheorghe și comitele Petru înfrîng pe cea română, condusă de Litovoi și fratele său Bărbat. Primul este ucis în luptele care au avut loc probabil

1285. Țăranii Hoardei de Aur năvălesc în Ungaria și Transilvania. Secuții ajută pe voievodul Roland Borșa să-i alunge pe invadatori. Într-un document sînt înșirate o serie de locuri bogate în pește, eleștee și iazuri amenajate în comitatele Arad și Zărand. Încă în 1232, castrul Zărandului dispunea de șase sălașe de pescari. În privința vînatului, era în vogă cel cu șoimi. (Ist. României în date - Aradul (G. Kovach) - civilizația occidentalului medieval)

selecție H. HAUPTMANN □

UN CĂRTURAR ROMÂN UITAT - GHEORGHE ALEXICI

Născut în Arad, la 14 septembrie 1864, GHEORGHE ALEXICI și-a dedicat întreaga viață propagării culturii române. Tatăl său Aron Dimitrie Alexici s-a evidențiat și el prin versurile sale scrise în limba română și sârbă. Gheorghe Alexici a studiat istoria la Universitatea din Budapesta, în 1888 fiind numit ca profesor la Szolnok și apoi la Kosice. Între 1891-1922 a lucrat ca profesor la Academia Orientală din Budapesta la catedra de limba și literatura română. Ca membru al Societății Etnografice a publicat o serie de lucrări cu privire la limba și literatura română, respectiv folclorul românesc, precum și late

eseuri lingvistice și filologice în diverse reviste de specialitate. A depus un mare efort pentru popularizarea literaturii române, fie în limba maghiară, fie în limba germană. Astfel în Compendiul general al literaturii universale, redactat de Heinrich în volumul II, el a prezentat literatura română /1905/. A mai editat o gramatică română, care începînd din 1899 a văzut lumina tiparului în cinci ediții. La Leipzig a mai editat în limba germană un scurt compendiu despre istoria literaturii românești. În 1912, într-o roșură, a publicat o culeger de basme românești în traducere maghiară. În 1917 a redactat un

mic dicționar româno-maghiar, tot el a scris o prefață la traducerea ungurească din poeziile lui Gheorghe Coșbuc. Gheorghe Alexici în 1980 a luat legătura și cu Andrei Veress, cînd acesta trăia la București. Tînărul cărturar de la București avea deja cunoștință despre activitatea lui Alexici în legătură cu cultura românească și cere extrase din lucrările acestuia. Alexici îi răspunde imediat, și cere ca Veress să-i trimită din cărțile științifice apărute în România, amintind că intenționează să scoată o broșură despre puterea de asimilare a limbii române. Cînd Veress, mai tîrziu, va lucra la

Clij, ca rhivar, Alexici va relua corepondența cu Veress, precum și cu Alexandru Marki, care era decan, dorind să obțină catedra de limba și literatura română. /1909/ Din cauza poziției sale radicale, însă, oferta lui Alexici a fost refuzată și în sfîrșit catedra a fost ocupată de dl. i. Siegescuin, deși acesta era de specialitate franceză-engleză. Soarta lui Alexici era similară cu cea a lui Andrei Veress. Ocupîndu-se amîndoi de tangențele celor două culturi, n-au fost apreciați la valoarea lor adevărată, nici la București, nici la Budapesta. Veress de cîte ori candida să fie ales membru al Academiei, totdeauna a pierdut la vot, fiind atacat deseori

în ambele capitale. Alexici la fel: la București era considerat ca un slogan al Budapestei, iar la Budapesta era, la fel, complet obstrucționat. În 1919, avînd încredere în democratismul lui Jaszi Oszkar și dedicat cu trup și suflet unei colaborări româno-maghiare sincere, după instaurarea reginului hortist a fost învinuit cu radicalism și în 1920 a fost îndepărtat de la catedră și cu doi ani mai tîrziu trimis în pensie în mod forțat. A murit la 7 februarie 1926, absolut marginalizat și uitat, amintindu-se de activitatea sa fructuoasă numai în lexicoanele literare.

Dr. GEZA KOVACH □

UN OM ÎNVINS DE DESTIN

CĂTĂLIN CRISTICI NE-A PĂRĂSIT LA NUMAI 24 DE ANI

Când a venit în redacția noastră, Cătălin avea în urmă o experiență de viață cu care alții nu se înfălesc într-o existență. Nimic din ce a fost omenesc nu i-a fost străin. Și

tuturor celor care i-am fost aproape. Cătălin a făcut numai ce a crezut el, ce i-a dictat lumea lui de frumoase himere să facă. Nu a așteptat prea multă înțelegere de la cei din jur.

în bine, și în rău. În rău, poate, pentru ceilalți, pentru că în lumea idealurilor și viselor sale, în care el trăia, suferea și spera, total paralel cu cei din jurul său, concepția de rău și bine avea alte înțelesuri în conținut. Cătălin a sperat, a iubit și a luptat. Cătălin a ars ca o torță și, tot ca o torță, s-a stins brusc, lăsând în urmă lumii Cătălin Cristici a iubit muzica. Poate, mai corect ar fi să spunem că el a trăit muzica unei generații. A trăit și a luptat în lumina unor idealuri în care au crezut mulți dintre colegii săi de generație. Însă, tot ce a făcut el, s-a deslășurat la o intensitate pentru alții de neînțeles. Nu a fost omul jumătăților de măsură. Ori se arunca cu tot sufletul într-o nouă provocare, ori rămânea deoparte. A iubit, cum numai el știa să iubească și a suferit cum numai el știa să suferă. Cătălin a fost o petală care ne-a marcat existența

pentru că nu puteau mulți pătrunde în universul său paralel. Poate, unii l-au acuzat de multe încălcări ale normelor noastre de existență. Și poate, din punctul lor de vedere, nu au greșit. Cătălin a știut să treacă peste toate, mergând pe drumul său. Care s-a sfârșit tragic. În noaptea de duminică spre luni, inima lui Cătălin a încetat să bată singura îndrăznit să hătărăscă asta. Acum, acolo unde se află, Cătălin Cristici are, poate, privilegiul de a se conduce numai după propriile lui norme. Noi, cei care am rămas în urma lui, vom păstra veșnic în memorie chipul său deschis și trist, pentru că el a știut, mai mult ca oricine altul, să se facă remarcat. Avem un prieten mai puțin, iar cimitirul ETERNITATEA a mai câștigat o cruce. Să-ți dea Dumnezeu, Cătălin, acolo unde ești acum, liniștea pe care n-ai avut-o în viața pămîntescă!

ȘTIREA □

Știi, Cătă, viața ta a fost frumoasă.

Frumoasă ca o dezamăgire, cum ar fi spus un mare om al vremurilor trecute.

Ai făcut multe în cei 25 de ani câți ai avut. Poate ar fi trebuit, sau nu, să le faci. Doar tu știi cât de bine erau făcute.

Cătă, sufletul tău era pur, curat, fragil. Doar cei care te-am cunoscut bine și-au putut da seama de asta. Acolo unde ești, ne vezi? Ne simți durerea? De ce a trebuit să pleci?

Acum, când ești doar un spirit, îți aduci aminte de nopțile petrecuți în Club (O.R) alături de amicii tăi? Îți amintești nopțile când ne povesteai? Dar de partidele de tenis? Dar de ..., nu mai are rost să îți aduc aminte, tu le știi desigur.

Poate noi nu te-am înțeles, poate tu nu ne-ai spus totul.

Ieri, la cimitir, te-am condus pe ultimul drum, noi, prietenii tăi din club. În ceruri, unde ești, încearcă să ne ierți pentru tot ce ți-am făcut.

Fie-ți iărina ușoară, dragul nostru prieten, iar Dumnezeu să-ți ierte toate păcatele ce le-ai făcut cu gândul, sau cu sapa.

ONLY ROCK □

ȘTEFAN ZELETIN

BURGHEZIA ROMÂNĂ

Ed. Humanitas, București 1991

Este una dintre cărțile de referință apărute după 1989, dar care a trecut, din păcate, aproape neobservată de către publicul larg, în timp ce specialiștii în istorie și doctrine economice au studiat-o, fără nici un fel de îndoială, încă înainte, în ciuda restricțiilor de ordin ideologic, dar mai ales a barierelor psihologice ale cenzurii. Nu vom înceta să ne minunăm de modul în care această carte s-a strecurat neobservată, trecând în vârful picioarelor pe teștele librăriilor - care acceptă cărțile ale editurii Humanitas - pentru a se epuiza repede, într-o liniște deplină, pentru că toate studiile cu adevărat bune au apărut și apar în România în tiraje insuficiente, potrivit unei glorioase tradiții din perioada anticultură care a urmat după 1945.

Ștefan Zeletin este principalul ideolog al liberalismului în România, deși nu a fost înscris în gloriosul partid purtător al acestei ideologii, făuritor al României moderne și mari, așa cum adesea s-a crezut de către adversarii săi și ai PNL-ului.

După terminarea unor temeinice studii, în țară și străinătate, a fost profesor la mai multe licee, apoi profesor la Universitatea din Iași, colaborând mulți ani la renumite publicații sociologice ale epocii. În 1925 apare cartea sa "Burghezia română. Originiile ei și rolul ei istoric", care aduna între copertile unei singure cărți, studii publicate în mai multe reviste de specialitate, greu accesibile publicului. Aceste studii au dobândit, firește, o formă unitară precum și coerența și rigoarea cerută de un volum.

Evenimentele din 1916, înfrîngerea armatei române și retragerea în Moldova, cu toată demoralizarea care a urmat, a fost punctul de plecare a cercetărilor lui Șt. Zeletin. Valul de decepții a trecut - din fericire - foarte repede, de îndată ce soarele biruinței ne-a suris în fericitul an 1918, însă imboldul dat omului de știință a rămas, ducând la nașterea unei lucrări solid documentate și pline de optimism.

Pretutindeni în lume epoca

modernă, capitalistă, s-a format, spune Zeletin, sub influență străină, avînd peste tot aceleași etape. La noi, în ciuda a numeroase păreri privind geneza lumii noi, toată lumea este de acord că influența străină a început să fie semnificativă după Tratatul de la Adrianopol. Acest tratat ne-a deschis spre lume prin aceea că vechiul monopol al turcilor asupra comerțului cu grîne a fost abolit. Exact în acel timp în Anglia, țara cu cea mai dezvoltată economie capitalistă, s-a întîmplat ceea ce s-a repetat apoi peste tot în lume în procesul de industrializare. Populația rurală a devenit tot mai puțin numeroasă, în timp ce forța de muncă era ocupată la orăș în activități de tip industrial. Urmarea a fost apariția unui dezechilibru și o lipsă de produse alimentare, mai ales cereale. Acestea au trebuit aduse din import. Iată de ce Anglia a început să se intereseze de comerțul cu răsăritul Europei și mai ales cu Principatele dunărene, cu tabuloasele lor condiții agricole. Și-au făcut apariția negustorii englezi care au oferit prețuri nemaiauzit de ridicate pentru cerealele noastre, în timp ce vindeau propriile lor produse la prețuri nemaipomenit de scăzute la noi. Acest comerț a avut consecințe dintre cele mai neașteptate, la prima vedere, dar perfect previzibile. Vechea noastră clasă politică, stăpînitore de pămînt s-a prăbușit foarte repede și ușor, dispărînd pentru totdeauna. Primele activități de tip capitalist au avut un caracter comercial. Nevoia de bani au atras cămătarii care, în imensa lor majoritate, au fost străini așezați la noi, în principal evrei. Economia monetară, care a distrus vechea noastră clasă stăpînitore a început să dicteze caracterul producției, scoțînd țara noastră din amorțeala în care a picotit atîtea secole, datorită unei poziții geografice periferice față de mariile trasee comerciale. Capitalul s-a impus fără nici o ezitare. El a lipsit la început sau a fost străin, dar nu peste mult timp a început să devină românesc. Dacă la început prezența capitalului românesc a

fost anemică, încetul cu încetul poziția s-a ameliorat, ajungînd în cele din urmă să alunge pe cel străin. Pe măsura ce capitalul devenea mai numeros și mai autohton a început să apară și să dezvolte industria. Aceasta a avut nevoie de protecție, motiv pentru care au fost introduse taxe vamale prohibitive. S-a ajuns la situația că populația, mai ales țărănească, a început să cumpere produse făcute în țară mai scumpe și de calitate mai slabă decît cele care cu puțin timp în urmă veneau din import îmbogățînd pe străin, în timp ce acum banii rămîneau în țară, îmbogățînd, în sfîrșit, pe români. Era tributul plătit de săteni, mai ales, pentru industria țării, pentru că nu există țărănime bogată într-o țară cu o industrie inexistentă sau slab dezvoltată.

Procesele economice și relațiile politice care au dus la apariția burgheziei române, precum însăși dezvoltarea ei, era imposibilă fără apariția unui nou regim politic în care libertatea nu mai este un privilegiu, ca și în vechiul regim rural, ci un simplu drept, nu a unei comunități așa cum s-a mai practicat în vechiul regim, ci a fiecărui om. Unirea Principatelor, democrația, prosperitatea cîtă s-a obținut, dar mai ales cîtă va fi - spune Zeletin - toate sînt opera burgheziei române. Acesta este foarte înără și are tot viitorul înaintea ei, conchide Zeletin.

Toți cei care susțin lipsa unei burghezi române, cei care susțin teoria formelor fără fond, precum și socialiștii români, care se opun dezvoltării burgheziei naționale, reprezintă forțe reacționare. Puterea acestor forțe este mică și în nici un caz nu pot opri dezvoltarea burgheziei noastre, care are deși deplină încredere în forțele sale. Aceasta erau aprecierile lui Șt. Zeletin în anul, repetăm, 1925. Autorul nu avea de unde presupune că un curs firesc al istoriei va fi întrerupt și că întoarcerea spre un nou ev mediu se va produce datorită ocupării țării de către Imperiul rus, deghizat în acel moment cu haina bolșevismului - una dintre numeroasele sale haine.

MIHAI GROZAV □

Din ciclul "AMINTIRI DIN COPLIĂRIE"

IAȘI ... HEIDELBERGUL NOSTRU DE ALTĂDATĂ (XIV)

În vremea studenției noastre, banii erau o problemă veșnică. Dacă luăm în considerație că un kg de carne costa până-n 25 lei, asta nu însemna că era și ieftină. Totul se raporta la salarii. Un salariu de 600 la 800 lei era considerat un salariu mediu. La asemenea valori s-a ajuns după două stabilizări monetare consecutive. Stabilizările au fost scornite de comuniști, pentru a-i aduce la nivel de egalitate pe toți, pentru a-i secătui pe cei ce mai rămăseră cu ceva bani după ce le-a fost furate bunurile și pământurile. Nu pot să nu remarc, că de la ciuruiala din decembrie '89 până astăzi, ar fi fost necesară o stabilizare, dar comuniștii ce conduc se feresc de o asemenea "samavolnicie" ca dracul de tănăie, cu bani în țara asta, rămânând doar ei. Mă tot gândesc ce era dacă porneau în '90, cu toții, de la startul zero? Probabil altele ar fi fost ierarhiile astăzi.

În situații deosebite, când ne reîntorceam din vacanțe, ori când printr-o minune făceam rost de bani, distracția de oscară era la "Braserie". Era un local nu prea elegant, ca o cantină, construit să mășcheze ruinele, tocmai la începutul bulevardului Ștefan cel Mare pe dreapta. Amenajat simplu, din stradă, o treaptă, apoi holul unde se afla și barul (o tețgea într-onișă), de unde ne veneau băuturile, și cumpăram direct Mărășești ori Carpații. Pe dreapta, despărțită de oușă și geamuri montate în rame de fier, un glasvand, era sala lungă cu trei rânduri de mese. Pe plafon, raze

Vasile, de la mine ține 30 lei, adună și de la ceilalți să mergem în seara asta la Braserie". Zis și făcut, Vasile intra perfect în rol, astfel că ne aduna în jur de 15 la 20 colegi. Care erau atracțiile, pentru ce preferam Braseria?

În zonă exista restaurantul "Moldova", scump și cu pretenții de ținută. Acolo mergea când era în bani Mirel Zeider să danseze cu Artista lui. Era atât de frumoasă și atât de bine dansa prietena lui, că la toți mesenii le lăsa gura apă. A fost și a rămas un mister, de unde și până unde "Artista" de la TES era prietena lui.

După mulți ani, întrebarea aceasta a găsit răspuns, la un chef, Mirel ne povestea: "Ea m-a găsit pe mine, nu eu pe ea. M-a preferat, știu eu, poate fiindcă eram un novice în amor, avea pretenții că ea le știe pe toate. În toate ocaziile o lăsam să înțeleagă... - uite figura asta, n-am mai încercat-o niciodată. A rămas cu mine deoarece am știut ce mai bine să fac pe prostul, stimulând-o pe ea în a mă învăța. Dar zău, chiar că m-a învățat multe".

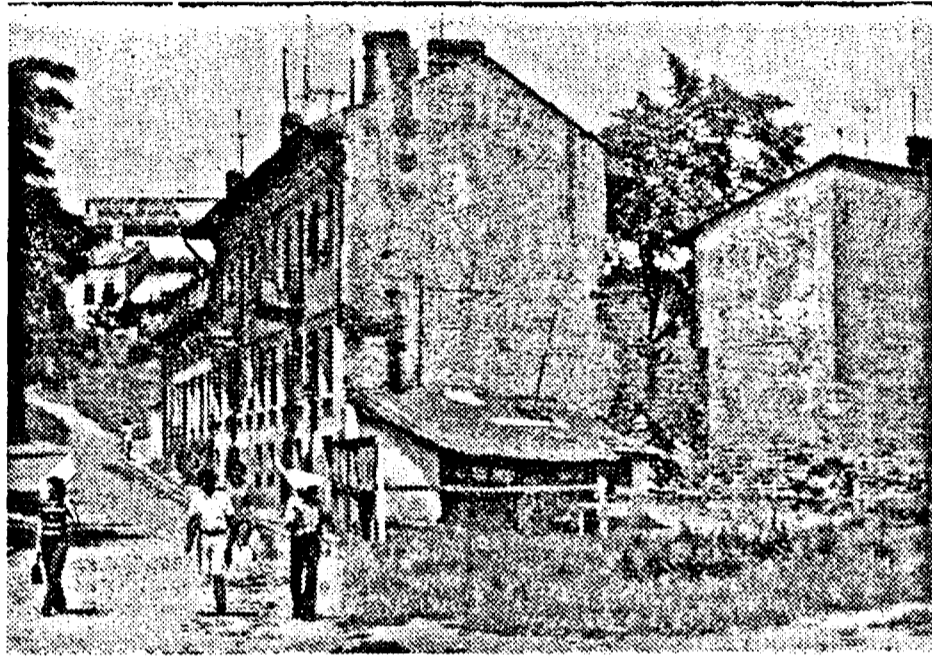
Mai era în zonă "Braseria Moldova", neconvenabilă și lângă Sidoly, restaurantul "Unirea". O bombă de fapt, acolo cânta Vasile Cănanău. Nu ne plăcea cântărețul, afectat, rujat, prea făcea pe artistul. Sala restaurantului, originală în stil Secession, nouă inculților, ni se părea mare și aepriitoare. Cum o fi rămas intactă, după ce au trecut rusnacii pe acolo, asta, da mister! Era locul unde cel mai adesea îl

Louis, cele mai bune grătare și vinul cel sincer, vorba lui Păstorel. Aici cânta renumitul Ion Crețu, extraordinar, din gură și din saxofon. S-a obișnuit cu noi, de cum apăream începea cu Țarina Abrudului și alte melodii ardelenesti. Continua cu doine de netreceau suspinele. Făcând armata la Deva, povestea cântărețul, a avut ocazia să învețe m e l o d i i ardelenesti, care aveau trecere. Trebuie să-l recunoașteți și dumneavoastră "Trandafir de la Moldova", bărbat să-l cînte mai autentic, n-a existat vreodată. Când am auzit că a murit, prin anii '70, am aprins o luminare. Era deal nostru. Nu era afectat ca și Cănanău, avea o alură de țaran, robust și indelat, cu mustăți, puțină chelie, fața

rotundă și pomelții roșii. Îi plăceau și lui spintocșele, era petrecăreț... ca și noi. După o asemenea seară, mergeam împreună spre acasă, ne cânta pe drum, alteori ne chema la el pentru o cafea, de fapt, nu ne dădeam seama cum ajungeam împreună la Păcurari 97. El locuia în apropiere, pe partea cealaltă. Că odată Vasile Cordoș i-a a s c u n s v e k e r u l, tocmai între g e a m u r i, asta-i o altă poveste. Când e r a m împreună nu lua bacșișuri, înconveniență se distra cu noi, cot la cot. În cei cinci ani de studenție, grupul nostru, favorit al z e i i e i F o r t u n a, pentru doar trei zile a fost cel mai important din tot Iașul, eram

interval, să jucăm și noi?" Din acel moment începe colecta. Buletinul costa 10 bani și participarea la concurs 2 lei. Dintr-un foc adună peste 100 lei, eu i-am dat 15. Cu o asemenea sumă, în colaborare cu Păduchele și Bătrînul, face o combinație cu "soliști" și "capete de pod" nemaipomenită. Fiecare, apoi și-a copiat șirul de x-uri, l și 2-

reprezentînd prețul unui balonzaid. Mihoci a predat banii reprezentînd taxa pe un an, părinții lui au apucat să vîndă vițelul și i-au trimis toată suma. Nelu a împrumutat de la Maricica, banii pentru cele două verighete de logodnă. Păduchele și-a sacrificat banii de supra-alimentație. Bătrînul a pus la bătaie banii de cantină.

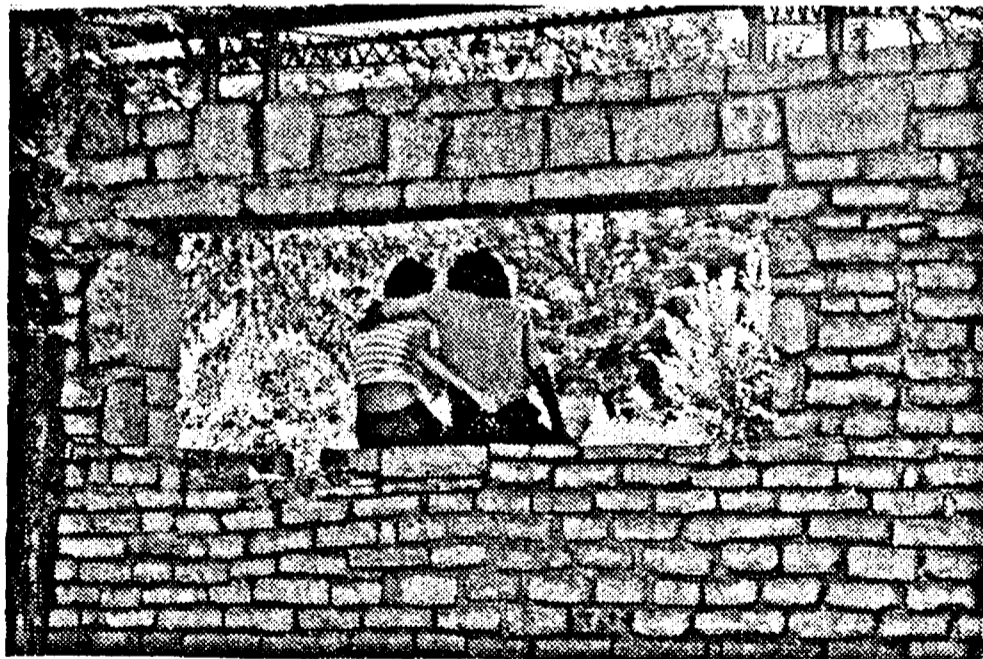
IAȘI... HEIDELBERGUL NOSTRU DE ALTĂDATĂ

ieri. Duminică seara a explodat bomba, aveam 12 rezultate exacte. Nu ne venea să credem, astfel că, de pe unde ne aflăm, ne-am adunat ca la o comandă, în fața agenției Loto-Pronosport din Piață, unde începea bulevardul Giării. Chiar fără dubii, acolo este așigat, sintem cu adevărat cîștigători! Ce să facem? "Cum să facem? glăsuiește Nelu, mergem la Braserie!" Cu ce mai aveam prin buzunar, cu ce mai împrumutau prietenii, cu buletinul cîștigător, lipit pe fruntea lui Vasile, ca suta pe fruntea primasului, intrăm triumfători. Vestea că deținem un buletin cu 13 rezultate s-a întins ca variola, astfel că Ion Crețu ne ia în primire cu saxul, direct de la glasvand. În prima seară urmează un chef monstru, retragere cu "torțe" cu lăutari, cu alai nu glumă pe tot Păcurarii.

Am mers a doua zi, să ne sălim, parcă de notițe ne ardea nouă, trebuie să facem rost de bani pentru încă un chef. Culmea, mai repede decît am visat, se adună altă sumă frumoasă. Vasile a făcut publică ideea... "dacă cel din Tulcea a luat 120.000 lei cu 12 rezultate, noi cu 13 vom depăși toate recordurile". Din grupul nostru fiecare am pus la bătaie banii ce aveau cu totul și cu totul altă destinație. Îmi amintesc că eu am cerut banii, în avans cu o lună de la dl. Weininger și i-am predat lui Vasile. Acesta și-a confecționat o mapă, cuprinzînd tablele și evidențele banilor, cîți a dat fiecare, cît de adună pentru sărbătorire, etc. Pe copertă, Ioșka Deak a scris "Evidența distribuirii cîștigului de la Loteria Populară". Astfel se denumea pe atunci instituția Loto-Pronosport. Ion Cantină a predat o sumă

Costică Popescu-Necaz care a primit de acasă, în fine, banii pentru cursul de "Electro" i-a preuat și el. Vasile aduna, ținea cu adevărat o contabilitate, nu-și vedea capul de treabă. Astfel am adunat bani să sărbătorim, preț de trei seri consecutive. Cine mai era ca noi? Nu voi uita cum miercuri dimineața la laborator, de acolo nu puteam lipsi, cu Louis, cu Nelu, cu Jișu și cu Păduchele am golit borcanul cu bicarbonat. P.A., aveam niște arsuri la stomac, nemaipomenite. "Țien-și vine pe gît zeamă de murături acre, de te ustură pe omușor?" întreba strîmbîndu-se Păduchele. Fetele rideau și își dădeau coate. Oaltă bombă explodează miercuri, în vremea prînzului. Se anunță omologarea concursului de duminică. Cu 13 rezultate sînt vreo 60 de buletine, fond de prenuu pentru un buletin 550 lei!!! Strigător la cer! Dacă am fi avut arcuți cu săgeți, trăgeam în zei ca dacii. Dar așa, ce înjurături au putut fi auzite... mai bine nu le redau. Toți am ajuns la faliment, cei cu datorii, după evidența lui Vasile trebuiau să le restituie. Ceilalți rămași fără cantină, fără cămin o lună au trebuit să se descurce. A fost o iepurală la cantină, cum n-a mai fost de pe timpul cursurilor de pregătire. Prin Institut, pe stradă mergeam ca niște umbre, să nu fim zăriți, ascunși, umili și cu privirile în pămînt. Am ajuns iar de pomîna, ne strigau unii de peste drum: "Băi, loteria populară, cîștigați voi p... iară!" Ne era o rușine groaznică. Apoi cu timpul s-a uitat. De jucat la Pronosport... să nu mai auzim vreodată.

(Va urma)
BUJOR BUDA □

LOVE STORY LA IAȘI

colorate, din hîrtie creponată, uncau cele trei lustre cu colțurile sălii. Luîndu-ne după punctele negre și culorile spre dispariție, probabil că acele ghirlande au înveselit multe revelioane, și au constituit sălașurile pentru j' de mii de familii de muște. Garderobă nu era.

Și cum spuneam, petrecere noastră începea cam astfel. Vasile Cordoș era organizatorul. Fiind cel mai zgîrcit, era singurul ce valorifica cel mai bine banii. Veneam la el: "

vedeam pe Miluță Gheorghiu în drum spre casă, lua cite o bere. Era atât de cunoscut și iubit de ieșeni, că nu putea trece neobservat și nesalutat cu reverențe. Avea un succes nemaipomenit cu "Coana Chirița". O bere, în treacăt, mai megea, să faci un chef, în nici un caz. O bere la restaurant era 3 lei halba. Sticla la botul calului - 3,5 lei.

Braseria noastră ne oferea, după negocierile lui Vasile, ajutor de

salutați și respectați, parcă am fi fost rudele moștenitoare a Contelui de Monte-Cristo. Fantastic.

Într-un sfîrșit de toamnă, prin nu știu ce minune, unul din Tulcea, cîștigă cu 12 rezultate nimerite, 120.000 lei la Pronosport. Sumă halucinantă, un muncitor cîștiga pe an, abia 10-12 mii lei la Pronosport. De la acest fapt extraordinar, Vasile Cordoș, Harpagonul nostru, parcă a intrat în priză. "Noi de ce să avem noroc? Ce ar fi să ieșiți cu banii la

DEMOCRATIE ORIGINALĂ INFLATIE ORIGINALĂ NIVEL DE TRAI ORIGINAL

Așa cantitate de originalitate n-a mai avut românul, indiferent de naționalitate, de pe vremea când era dac, get, sau poate chiar trac. El își poartă originalitatea la fel ca și pacea sau războiul, bucuros și pus pe glume. Pentru sărbători cum se cuvine acordurile internaționale cu NATO și cu FMI, prețurile au mai executat un salt mortal și

transced economia noastră originală pe planuri subtile nemaipomenite. Viața devine un deliciu, plină de surprize și fantezii. Bagi mâna în buzunar,

stradă ne va scoate măcar la păscut. O ciorbă de ciolini, chișteluțe de iarba broaștei, apă de ploaie. Ne vom scoate ochii pentru o păpădie, vom suge

treslă (pe cele de zahăr le mai lăsăm în Cuba).

Mai rămâne doar o plângere către Guinness Book. Căci este nedrept ca după atâtea și atâtea originalități manifestate cu atâtea zel, țara noastră să fie

FOTOGRAFII COLOR!

Evenimente familiale,

publicitate,

foto-reportaje!

Adresați-vă la

BAZAR IULIA

Str. Lucian Blaga nr. 3
sau telefon 17343

jumătate. Căci dacă într-o anumită parte a țărilor lumii, creșteri de 10 procente dau fiori guvernului, deviza noastră este să nu fie scumpire mai mică de cincizeci la sută. Vechea noastră unitate de măsură (unii îi spun jumătate) cinzeaca, își face o intrare triumfală în sfera economiei politice. Românul va ofi)ta din nou, va mai strânge curea cu o gaură, și își va căta mai departe de drumul lui original.

Dolarul sare într-o parte, leul în cealaltă. Topăiala asta, combinată cu bătuta pe loc,

leul s-a și devalorizat. Un ou face cât un și viceversa, cârnațul e mai scurt și mai scump, nemții se miră pe ei cum la noi dintr-un salariu mai mic (dar original) se cumpără mai scump și mai prost. străinii dau buzna să intre și nu mai pot să iasă, totul merge pe dos dar în sus, cât mai sus, și înainte, tot mereu-nainte, căci progresul, (sau regresul după caz, timp și loc) odată pornit nu mai pot fi oprit.

Primăvara ce bate la ușă, va declanșa războiul pașiștilor. Regimul nostru cu față inumană, dacă nu va reuși să ne scoată în

clasificată și enumerată după meschinul și insignifiantul nostru nivel de trai. În felul acesta ne vom hălăci toată viața alături de țărișoare de mâna a treia, sau chiar a patra, iar acestea se aillă răspândite pe alte continente negre, galbene sau de alte culori netricolore.

Trebuie să ne afirmăm originalitatea. Să putem zice cu fruntea sus:

Sunt un(o) original(ă) al unei democrații cu totul și cu totul din originală.

Banzal! □

Cîte ceva despre muzică

Cu cât oamenii mor mai mulți și mai bine (în sensul de spectaculos, adică împunși, împușcați, tăiați, ciopârțiți, strangulați, violenți) cu atât un ziar se vinde mai bine. Iată că nici noi nu ne lăsăm. Vrem să vă atragem atenția că omul este trecător, că este doar o umbră în peisaj, un nimic cu ochi. Departamentul nostru muzical a cules de pe ici și colo, nume de oameni care au fost, au existat, au cântat, compus, au avut succes și după aceea au murit. Este interesant, nostalgic, și bine de luat aminte. Puteți face sau nu ca ei:

1985. Ricky Wilson (B-52, 13 Oct.); Big Joe Turner (cântăreț de blues, 24 nov.); Rick Nelson (cântăreț, 31 dec.);

1986. Phil Lynott (Thin Lizzy, 4 ian.); Richard Manuel (The Band, 4 mar.); O'Kelly Isley (Isley Bros, 31 mar.); Benny Goodman (regele alb al swing-ului, 13 iunie); Rudy Vallee (cântăreț, 3 iul.); Louise Parker (Motown, 15 sept.); Cliff Burton (Metallica, 27 sept.); Lee Dorsey (cântăreț, 1 dec.); Ian Stewart (Rolling Stones, 20 dec.);

1987. Liberace (pianist, 4 feb.); Andres Segovia (maestru al chitării clasice, 2 iun.); Phil "Snakefinger" Fithman (Rockabilly, 1987); John Hammond (organist, 10 iul.); Se. La Rock (DJ, 27 aug.); Peter Tosh (cântăreț de reggae, 11 sept.); Jack Pastorius (basist de jazz compozitor, 21 sept.); Woody Herman (big-band 29 oct.); Bob Nunn (The Coasters, 5 nov.); Wes Shatter (Flipper, 9 dec.);

1988. Memphis Slim (cântăreț blues, 24 feb.); Divine (ste. muzicii disco, 7 mar.); Andy G. (pop star, frate cu frații Bee G, 10 mar.); Dave Prater (Sam & Dave, 9 apr.); Chet Baker (trompetist de jazz, vocalist, 14 mai); Jesse "J" Davis (chitarist al lui Bob Dylan, iun.); Hillel Slovak (Red Hot Chili Peppers, 25 iun.); Nico (The Velvet Underground, 18 iul.); Roy Buchanan (chitarist, 14 aug.); J.C. Heard (baterist de jazz, 27 sept.); Janet Ertel (The Coerdettes, 24 nov.); Roy Orbison (titlan, 6 dec.)

Vor mai urma.

AGENȚIA DE DETECTIVI

"VEST INTELIGENT DETECTIV"

- organizează curs de detectivi profesioniști începînd cu data de 15. 02. 1994
 - profesor cu experiență
 - durată scurtă
 - posibilități de angajare a absolvenților la Agenție sau în cadrul corpului de gardieni publici
 - desfășoară activități de investigații pentru persoane fizice și juridice în cele mai diverse domenii
- Informații zilnic la sediul Agenției din b-dul Milea, nr. 5-7, apartament 10, telefon 38710.

S.C. CONTAREX S.R.L.

prezintă:

CALITATE ITALIANĂ

prin

S.C. AGRITRADE S.R.L.

ARAD, str. Andrei Mureșanu nr.35

nr. ORC: J02/1763/04.08.1992

Cont BCR ARAD: 40.80.101.121. (lei)

Cont BCR ARAD: 4721.316.05.300 (valută)

CIF: 1691710/1992

Import-export produse alimentare, furaje și materiale de construcție

Colectiv redacțional: ADRIAN IOANAȘ (Director)
SORIN TROCAN (Redactor Șef), DELIA BRAD (Secretar de redacție)
BUJOR BUDA, HUGO HAUPTMANN, DAN PARVULESCU, ILEANA CUCURUZAN (Colaboratori permanenți)
ROMANA DANILĂ, NICOLAE EBERLEIN (Fotoreporteri)
Editor: S.C. ȘTIREA S.R.L. ARAD, Bd. Revoluției nr. 71, Tel./Fax 0966-20980
TEHNOREDACTARE COMPUTERIZATĂ: S.C. ȘTIREA S.R.L.